

DOSSIERS PER A L'ACCIÓ ASSOCIATIVA

3. Fiscalitat i legislació associativa

L'ARADA
CREATIVITAT
SOCIAL

ACTUA
FEM COSES AL BAIX
SOLSONÈS I RODALIES

e/s
economia
social
Ateneu Cooperatiu
Catalunya Central

Promogut per:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa
i Treball

Amb el finançament de:

MINISTERIO
DE TRABAJO
Y ECONOMIA SOCIAL
SEPE
SERVICIO PÚBLICO
DE EMPLEO SOCIAL

INDEX

- 1. Les entitats sense ànim de lucre, hem de pagar impostos?_3**
- 2. Número d'Identificació Fiscal (NIF)_4**
- 3. Fiscalitat de les entitats_5**
 - 3.1. Impost de Societats (IS)_5**
 - 3.2. Impost sobre la Renda de Persones Físiques (IRPF)_7**
 - 3.3. Impost d'Activitats Econòmiques (IAE)_8**
 - 3.4. Impost sobre el Valor Afegit (IVA)_9**
 - 3.5. Model 347. Declaració anual d'operacions amb terceres persones_11**
- 4. Declaració d'Utilitat Pública_13**
- 5. Calendari fiscal per entitats_14**

1. Les entitats sense ànim de lucre, hem de pagar impostos?

Les entitats són agents socials que, desenvolupant la seva activitat i la tasca social que tenen per objecte, han de permetre igualment sostenir els serveis comuns dels quals es beneficia la societat. És per això, que malgrat que podríem pensar que aquestes entitats haurien d'estar exemptes d'impostos, les entitats sense ànim de lucre són també concebudes com a objectes fiscals i per tant han de participar en el procés de tributació col·lectiva.

A Catalunya, per l'Estatut d'Autonomia, hi ha competències delegades pel que fa a l'establiment de normatives relatives al marc legal de les entitats del Tercer Sector, però no pas pel que fa l'àmbit fiscal. Així, doncs, hi ha fiscalitat única per a tot l'Estat espanyol i, per tant, també en el nostre territori.

Tampoc s'ha creat uns impostos específics per les entitats del tercer sector, sinó que s'han agafat els impostos existents i, si les organitzacions compleixen determinades condicions o requisits, s'han introduït modificacions en la seva aplicació, que en determinats casos arriben a l'exempció total. En realitat el règim tributari especial que estableix **la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge** és el que s'anomena un «règim subsidiari del règim general». Això vol dir que **els impostos que ens afectaran seran exactament els mateixos que ha de tenir present qualsevol altra persona jurídica**, però amb modificacions en la seva concreció pràctica.

Així doncs, malgrat que les associacions són entitats sense ànim de lucre, la seva fiscalitat no és pas gaire diferent de la de les empreses. Tant sols les associacions declarades d'utilitat pública i les fundacions es poden beneficiar d'un tracte fiscal diferenciat i més avantatjós, això sí, a canvi de majors mesures de control i de rendició de comptes.

2. Número d'identificació Fiscal (NIF)

Com a subjectes fiscals que som i per tal de poder desenvolupar l'activitat que sigui l'objecte social de l'entitat i interactuar convenientment amb terceres persones, ja siguin físiques o jurídiques, cal que estiguem correctament registrats i que tinguem el nostre **número d'identificació fiscal (NIF)**.

El NIF per a una persona jurídica o organització és l'equivalent al DNI (document nacional d'identitat) per a qualsevol de nosaltres a escala individual. És un nombre de 8 dígits amb una lletra al davant que ens identifica de manera única davant de tercers amb qui interactuem. Cap més organització tindrà el nostre mateix NIF. Cal tenir-lo sempre localitzat i disponible, perquè, a més, en determinades gestions poden requerir veure'n l'original per a compulsar-ne una còpia.

Per conèixer els passos per obtenir el NIF podeu consultar el punt *6. Obtenció del NIF* del dossier número *1. Constitució i organització interna*, en aquest enllaç: http://actua.larada.coop/wp-content/uploads/2021/03/1_constitucio_i_organitzacio_interna_definitiu.pdf

3. Fiscalitat de les entitats

3.1 Impost de societats (IS)

És l'equivalent per a les persones jurídiques (empreses, entitats, etc.) al que seria l'impost de la renda per a les persones físiques. Així doncs, l'IS és la figura tributària que pressuposa que tota organització, en funció de la seva capacitat (mesurada a partir dels seus **beneficis**), fa la seva aportació als ingressos públics.

Per tant, l'IS grava els beneficis que pugui tenir l'entitat derivats de la seva activitat econòmica, i ho fa amb el mateix tipus impositiu que si es tractés d'una empresa amb finalitat lucrativa (25% dels beneficis).

Així doncs, totes les entitats hi estan subjectes i l'han de tenir present. Tanmateix no vol dir que necessàriament els comporti haver-lo de pagar, ja que la normativa de l'impost de societats indica, en l'article 9.3, que les entitats sense finalitats lucratives es consideraran parcialment exemptes. Això es tradueix en l'**exempció de determinades rendes** (classificades sobre la base dels ingressos), de manera que sobre els beneficis obtinguts a partir d'aquestes rendes considerades exemptes, no haurem d'aplicar el tipus de gravamen i, per tant, no comportarà pagament.

Només caldrà tributar (pagar) pels beneficis obtinguts en les rendes no exemptes, sobre els quals s'aplicarà el gravamen que ens correspongui, que en principi serà del 25%.

Així doncs, els ingressos de les entitats es poden dividir, a efectes de l'IS en dues tipologies:

Rendes exemptes	Rendes no exemptes
Quotes de socis i sòcies	Activitat econòmica (per exemple vendre llibres, roses, begudes, etc. o organitzar un curs, taller o qualsevol activitat i cobrar inscripció).
Subvencions	Interessos
Donacions* i aportacions, sempre que siguin sense dret a contraprestació present o futura	Lloguers
	Quotes de socis i sòcies amb contraprestació

*Respecte les donacions cal que les entitats realitzin la comunicació pertinent a Hisenda. Per aquest motiu entre les declaracions informatives que cal presentar a finals del mes de gener referents a l'any anterior s'inclou el model 182, per la qual cosa es declaren totes les donacions que hem certificat i que donen dret a desgravació a partir del que estipula la Llei 49/2002.

Entitats exemptes de presentar l'IS

Estan exemptes de presentar l'IS les entitats que compleixen **3 requisits simultàniament**:

- Els ingressos totals no superen els 75.000 € anuals.
- Els ingressos corresponents a rendes no exemptes no superen els 2.000 € anuals.
- Totes les rendes no exemptes obtingudes estan sotmeses a retenció.

A la pràctica, qualsevol entitat que faci activitat econòmica, estaria obligada a haver de presentar l'impost de societats, ja que els ingressos obtinguts per vendes o inscripcions d'activitats no tenen mai retenció. En canvi sí tenen retencions els interessos obtinguts del compte bancari (quan els comptes donaven algun interès).

Alhora, totes aquestes entitats estarien obligades a haver de portar la comptabilitat per partida doble.

Presentació de l'IS

Les entitats que no estan exemptes de presentar l'IS, l'han d'elaborar i presentar, encara que no els toqui pagar.

Cal presentar-lo anualment de manera telemàtica, a través del model 200. El termini és de 6 mesos i 25 dies un cop finalitzat l'exercici econòmic. Per norma general serà el 25 de juliol ja que la majoria d'entitats tanquen l'exercici el 31 de desembre.

En cas que d'un exercici econòmic se'n derivi la necessitat de liquidar l'impost, és a dir, s'hagin obtingut beneficis en les activitats no exemptes i s'hi hagi aplicat el gravamen corresponent (25% si som entitat parcialment exempta o 10% si som entitat sota el règim especial), juntament amb la declaració caldrà pagar l'impost. En aquest cas, la presentació normalment es fa a la nostra entitat bancària, que efectuarà el corresponent càrrec al nostre compte bancari.

D'aquest fet se'n derivarà, fins a presentar la declaració per impost de societats de l'exercici següent, l'obligació d'efectuar tres pagaments a compte, calculats sobre la base de la quantia de l'impost del darrer any, i mitjançant el model 202, els mesos d'octubre, desembre i abril (abans del dia 20 de cadascun), com a avançament de l'import que pot comportar l'impost en el nou exercici comptable.

Un cop hàgim elaborat la nova declaració, regularitzarem els pagaments fets amb la quantitat real que representi el nou càlcul de la tributació, de manera que només hàgim de pagar la diferència entre el que havíem avançat i l'import final que ens correspongui. Si el que hem avançat és superior al que ens pertoca pagar, podem demanar-ne la devolució.

3.2. Impost sobre la renda de persones físiques (IRPF)

L'IRPF és un impost que afecta a les persones físiques i per tant no és pròpiament una despesa tributària per a les entitats, ja que, de fet, com a persones jurídiques que són, no hi estan subjectes. Tot i així, en alguns casos les entitats han d'efectuar retencions en els seus pagaments a persones físiques i ingressar-les directament a Hisenda.

Pagaments subjectes a retenció d'IRPF:

- **Nòmines de treballadors/es contractats laboralment**
- **Factures professionals autònoms**
- **Rendiments del treball (impartició de cursos, conferències...)**
- **Lloguers immobles**
- **Premis > 300 €**
- **Beques**

La retenció serà diferent depenent del tipus de pagament subjecte a retenció. En el cas dels treballadors/es en plantilla cal aplicar les taules marcades anualment pel Ministeri d'Hisenda a partir del sou brut anual que percebrà aquesta persona amb l'entitat en qüestió. Aquestes taules tenen en compte la situació familiar de cada persona, que és el que es declara mitjançant el model 145 que se'ls fa emplenar periòdicament (com a mínim en iniciar-se la relació contractual i cada cop que hi hagi una modificació significativa de la seva situació personal).

En general, l'IRPF es liquida trimestralment, per períodes vençuts, de manera que com a màxim el dia 20 dels mesos següents: gener, abril, juliol i octubre i mitjançant el model 111 aportarem a Hisenda les quantitats que haurem estat retenint en el trimestre anterior (ja sigui a treballadors/es en plantilla o professionals que ens facturen). En el cas de retencions als arrendadors, el model corresponent és el 115.

Però en aquestes declaracions trimestrals no concretem quines són les persones a qui hem practicat retenció i la quantitat que correspon a cadascuna (que de fet és el que necessitarà cadascuna més endavant de l'any per a elaborar les seves declaracions de renda), sinó que aportem informacions acumulades, tant pel que fa al nombre de persones com pel que fa a les quantitats. Cal, doncs, un cop a l'any aportar a Hisenda el detall d'aquests conceptes: és precisament això el que fem amb el model 190, que es presenta telemàticament abans del 31 de gener de cada any, amb la informació desglossada de l'any anterior. El 190 és una declaració informativa i, per tant, no comporta haver de fer cap més pagament, ja que la liquidació de les retencions s'haurà hagut de fer efectiva a través dels quatre models 111 trimestrals que ja haurem anat presentant.

Per la seva part, el resum anual de les retencions de lloguer és el model 180.

3.3. Impost d'Activitats Econòmiques (IAE)

L'impost sobre activitats econòmiques (IAE) grava qualsevol **activitat econòmica** que desenvolupem, entesa com l'ordenació de recursos materials, logístics i humans que permeti entregar béns o prestar serveis, independentment que hi hagi contraprestació econòmica o no.

Com podem comprovar en aquesta definició, no hi influeix ni que l'activitat estigui directament vinculada al nostre objecte social ni que l'organització tingui o no finalitat lucrativa. De fet, l'absència de lucre mai no és motiu de no-subjecció de l'IAE.

Tota organització haurà d'estar donada d'alta de, com a mínim, un epígraf de l'IAE. Si desenvolupem diferents activitats, haurem d'estar donats d'alta en cadascun dels epígrafs corresponents. Això, en principi, no tindrà més complexitat que el fet d'haver-ho de comunicar convenientment i mantenir les dades actualitzades, de manera que si, per exemple, deixem de dur a terme alguna de les activitats indicades, ens haurem de donar de baixa de l'epígraf corresponent.

Per comunicar a Hisenda l'inici de l'activitat econòmica cal presentar la corresponent declaració censal (model 036), així mateix en cas de possibles modificacions (altes i baixes) caldrà presentar els models 036 o 037.

Exempcions de l'IAE

- Durant els dos primers anys de l'activitat.
- Xifra de negoci anual inferior a un milió d'euros.
- Associació o fundació acollida al règim fiscal de la Llei 49/2002.

Així doncs, la gran majoria d'entitats tan sols caldrà que compleixin amb les formalitats documentals relacionades amb l'IAE (model 036).

3.4. Impost sobre el valor afegit (IVA)

L'impost sobre el valor afegit (IVA) és un impost indirecte que grava la transmissió de béns o serveis amb contraprestació econòmica.

Com que totes les organitzacions en la seva activitat habitual necessitem comprar i vendre productes i serveis, participem de manera sistemàtica en transmissions econòmiques de béns o serveis, la qual cosa vol dir que totes les organitzacions queden afectades per l'IVA.

Els percentatges en vigència són del 4% per a l'IVA superreduït (principalment per a productes d'alimentació bàsica o medicacions), del 10% per a l'IVA reduït (per a la resta de l'àmbit alimentari i sanitari, el sector de l'hostaleria i la restauració, els transports, etc.) i del 21% per a l'IVA general (per a la resta de transaccions de productes i serveis).

Exempcions de l'IVA

La llei de l'IVA estableix dos tipus d'exempcions:

- Sobre algunes activitats, amb independència de qui les desenvolupi. Per exemple l'hospitalització i l'assistència sanitària, l'educació d'infants i joves, el transport de malalts, les assegurances, etc.
- Sobre algunes de les activitats desenvolupades per entitats de caràcter social. És a dir les entitats que:

- No tinguin finalitat lucrativa i reinverteixin els beneficis que puguin obtenir en les mateixes finalitats socials.

- Els càrrecs de president, patró o representant legal hauran d'ésser gratuïts no podran tenir interès en els resultats econòmics de l'explotació per ells mateixos o mitjançant altres persones.

- Els socis o partícips, els seus cònjuges o parents no podran ser els destinataris principals de les activitats.

Des de 2013 no cal demanar el reconeixement d'entitat de caràcter social i es pot aplicar l'exempció directament.

Les **activitats exemptes d'IVA** si estan desenvolupades per entitats de caràcter social, són:

- Serveis culturals (biblioteques, museus, exposicions, representacions teatrals, musicals, etc.).

- Serveis esportius a persones físiques.

- Assistència social:

- Protecció de la infància i la joventut (atenció a infants, cursos, excursions, campaments, viatges, etc.).

- Assistència a la tercera edat.

- Educació especial i atenció a persones amb disminucions.

- Assistència a minories ètniques, refugiats, exiliats, etc.

- Acció social comunitària i familiar.

- Reinserció social, prevenció de la delinqüència, assistència a alcohòlics i toxicòmans, etc.

- Cooperació al desenvolupament.

La declaració de l'IVA

Si tota l'activitat d'una entitat està exempta d'IVA, no serà necessari realitzar la declaració d'IVA. En canvi **si una entitat realitza activitats no exemptes, sí que serà necessària la declaració** i per tant caldrà que tingui en compte algunes consideracions:

- Aplicar l'IVA en els cobraments de béns i serveis d'activitats no exemptes.
- Registrar factures emeses (IVA repercutit) i rebudes (IVA suportat) amb majors requisits, per exemple comptabilitzar separadament la base i la quota de l'IVA.
- Realitzar les liquidacions trimestrals (model 303, presentació telemàtica). L'IVA es declara trimestralment, per períodes vençuts, de manera que com a màxim els dies 20 dels mesos de gener, abril, juliol i octubre i mitjançant el model 303 informarem a Hisenda dels imports d'IVA suportat deduïble i IVA repercutit que hem tingut durant els tres mesos anteriors.
- Realitzar el resum anual (model 390).

Si l'entitat fa activitats exemptes i no exemptes, s'aplica una prorrata a l'IVA suportat. És a dir, en funció del % dels ingressos amb IVA respecte dels ingressos totals, es pot deduir una part de l'IVA suportat.

3.5. Model 347. Declaració anual d'operacions amb terceres persones.

No es tracta d'un impost, sinó d'una declaració informativa que no suposa pagar cap quantitat. Cal comunicar a Hisenda aquelles entitats, empreses, etc. amb qui s'han efectuat operacions amb un import superior a 3.005,06 euros en un mateix any.

Les operacions que cal incloure són compres, vendes i subvencions públiques o privades. En canvi les operacions que no cal incloure són: els subministraments (llum, aigua, etc.), les assegurances, les quotes de soci i les operacions ja declarades (factures amb IRPF, lloguers pagats, etc.)

Si no hi ha operacions amb un mateix client/proveïdor superiors a 3.005,06 €/any no cal realitzar la presentació de la declaració. En el cas que sí que n'hi hagin, és aconsellable contrastar amb les altres entitats i empreses l'import a declarar per evitar que hi hagi desavinences i cal presentar la declaració informativa (model 347) abans de la fi del mes de febrer de l'any següent.

4. Declaració d'Utilitat Pública

Les associacions poden perseguir qualsevol finalitat. Això vol dir que tan lícit és l'interès particular (segons el qual les persones membres de l'organització són els principals beneficiaris/es de l'activitat), com l'interès general (en què el benefici és per a la col·lectivitat; es persegueix el que entenem per «bé comú»). Malgrat això, si una associació vol un reconeixement explícit de la seva dedicació a activitats d'interès general, pot demanar el que s'anomena «Declaració d'Utilitat Pública».

Aquest reconeixement oficial a la dedicació d'interès general possibilita que l'associació pugui acollir-se al **règim fiscal especial** establert per la Llei 49/2002, sempre que es destinin el 70% de les rendes i ingressos a les finalitats estatutàries.

Aquest règim fiscal especial, el gaudeix les fundacions, les entitats religioses, les ONGD i les associacions declarades d'Utilitat Pública i entre altres aspectes contempla avantatges en l'IS (10% rendes no exemptes enlloc d'un 25%), deducció per donacions rebudes (model 182), incentius fiscals al mecenatge, etc.

La Declaració d'Utilitat Pública també té una implicació de generació de confiança, ja que el tràmit per a aconseguir-la és relativament llarg, requereix proporcionar molta informació sobre l'entitat i, el més important, aconseguir-la implica sotmetre's a supervisió externa anualment, ja que s'estableix l'obligació documental i comptable de rendició anual de comptes en el registre de referència.

5. Calendari fiscal per entitats

20 gener:

- declaració trimestral 4T any anterior IVA mitjançant el model 303
- declaració trimestral 4T any anterior IRPF mitjançant el model 111
- declaració trimestral 4T any anterior IRPF (lloguers) mitjançant el model 115

30 gener:

- resum anual IVA mitjançant el model 390
- resum anual IRPF mitjançant el model 190
- resum anual IRPF (lloguers) mitjançant el model 180
- declaració de donacions mitjançant el model 182

28 de febrer:

- declaració anual d'operacions amb tercers persones mitjançant el model 347

20 abril:

- declaració trimestral 1T IVA mitjançant el model 303
- declaració trimestral 1T IRPF mitjançant el model 111
- declaració trimestral 1T IRPF (lloguers) mitjançant el model 115
- acompte IS, si cal, mitjançant el model 202

20 juliol:

- declaració trimestral 2T IVA mitjançant el model 303
- declaració trimestral 2T IRPF mitjançant el model 111
- declaració trimestral 2T IRPF (lloguers) mitjançant el model 115

25 de juliol:

- declaració de l'impost de societat mitjançant el model 200

20 octubre:

- declaració trimestral 3T IVA mitjançant el model 303
- declaració trimestral 3T IRPF mitjançant el model 111
- declaració trimestral 3T IRPF (lloguers) mitjançant el model 115
- acompte IS, si cal, mitjançant el model 202

20 desembre:

- acompte IS, si cal, mitjançant el model 202

Més informació i recursos:

[Actua](#) *Acció associativa*

[Xarxanet](#) *Notícies i recursos per a les entitats i el voluntariat.*

[Torre Jussana](#) *Centre de serveis a les associacions* (Ajuntament de Barcelona).

[Tràmits del Departament de Justícia](#) (Generalitat de Catalunya)

[Oficina Jove del Solsonès](#)

Aquest document s'ha elaborat amb la voluntat de crear un recurs útil per ajudar a les associacions en el seu dia dia.

Per qualsevol dubte o aclariment podeu enviar un correu electrònic a actua@larada.coop

L'ARADA
CREATIVITAT
SOCIAL
larada.net

ACTUA
FEM COSES AL BAIX
SOLSONÈS I RODALIES
actua.larada.net

economia social
Ateneu Cooperatiu
Catalunya Central
coopcatcentral.cat

promogut per:

Amb el finançament de:

